

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Bursíkové a soudců Kryštofa Horna a Jana Peroutky ve věci

žalobce: **Ing. M. O., Ph.D.**
bytem X

zastoupen advokátem JUDr. Petrem Novotným
sídlem Jugoslávských partyzánů 1599/31, Praha 6

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
Zborovská 81/11, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2023, č. j. 128700/2023/KUSK,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2023, č. j. 128700/2023/KUSK, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 15 342 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Petra Novotného, advokáta.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků

1. Žalobce se žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „informační zákon“), ze dne 17. 7. 2023 domáhal po Obecním úřadu Kamenice (dále jen „povinný subjekt“) poskytnutí dendrologického posudku přiloženého k žádosti ze dne 9. 12. 2022 ve věci kácení stromů na pozemcích společnosti Apcor s.r.o. Povinný subjekt rozhodnutím ze dne 20. 9. 2023, č. j. KAM-6267/2023/KOK/Kci (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalobcovu žádost odmítl. Rozhodnutím označeným v záhlaví (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaný prvostupňové rozhodnutí potvrdil a zamítl žalobcovo odvolání.
2. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a navrhuje, aby soud vydal příkaz dle § 16 odst. 6 informačního zákona a nařídil povinnému subjektu poskytnout mu požadovanou informaci v plném rozsahu.
3. Žalobce se domnívá, že rozhodnutí správních orgánů trpí rozpory, neboť směšuje různé důvody pro odmítnutí žádosti, ačkoliv ve výroku je uveden pouze důvod podle § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona.
4. Pokud jde o odmítnutí z důvodu nehrazení z veřejných prostředků a neposkytnutí souhlasu společností Apcor s.r.o., žalobce uvádí, že tento důvod by mohl být důvodem odmítnutí podle § 11 odst. 2 písm. a) informačního zákona. Není však naplněn, jelikož společnost Apcor s.r.o. vyslovila svůj souhlas s poskytnutím informace konkludentně, neboť si musela být vědoma toho, že se dendrologický posudek stane podkladem pro rozhodování správního orgánu, které podléhá zvýšené kontrole veřejnosti. K argumentu, že posudek neměl pro rozhodování správního orgánu zásadní význam, žalobce uvádí, že tato skutečnost je irelevantní. Takový důvod není důvodem pro odmítnutí žádosti o informace. Kromě toho žalobce rozporuje, že by posudek byl jen vedlejším podkladem pro rozhodování správního orgánu.
5. Dále žalobce popírá naplnění důvodu odmítnutí poskytnutí informace podle § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona. Podle žalobce totiž dendrologický posudek vůbec nenaplnňuje definiční znaky autorského díla – originální a tvůrčí prvek. Obdobné platí i pro fotografie v posudku, neboť jsou jeho součástí. Správní orgány dále neprovedly test proporcionality. Odkazují pouze na to, že by autorovi posudku mohla vzniknout újma. Vznik újmy při poskytnutí posudku ani nehrozí, protože fotografie v posudku pravděpodobně nejsou takové kvality, aby mohly mít hodnotu samy o sobě. Nakonec, i pokud by poskytnutí fotografií mělo ohrozit zájmy autora posudku, není to důvodem k odmítnutí žádosti v celém rozsahu.
6. Žalovaný se v podání ze dne 20. 12. 2023 vyjádřil k žalobě. Je toho názoru, že dendrologický posudek je autorským dílem. Domnívá se, že povinný subjekt provedl test proporcionality, který byl v napadeném rozhodnutí dále doplněn a rozveden. Žalovaný má za to, že žaloba není důvodná a navrhuje její zamítnutí.
7. V replice ze dne 3. 1. 2024 žalobce zdůraznil, že totožnost autora posudku není známa, stejně jako povaha posudku. Domnívá se, že veřejný zájem na poskytnutí posudku převažuje nad případným zájmem jeho autora na ochraně autorských práv. Rovněž nesouhlasí s tím, že

správní orgány provedly plnohodnotný test proporcionality. Nevypořádaly se s tím, proč bylo odmítnuto poskytnutí celého posudku.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

8. Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Žaloba byla podána ve lhůtě dle § 72 odst. 1 s. ř. s. Žaloba je tedy věcně projednatelná.
9. Soud žalobu posoudil v rozsahu uplatněných žalobních bodů vycházejí ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). O žalobě rozhodl bez jednání, neboť pro to byly splněny předpoklady podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
10. Dokazování soud neprováděl. Obsahem správního spisu se totiž dokazování neprovádí a soud ze správního spisu bez dalšího vychází (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Navržené důkazy, které nejsou součástí správního spisu (písemnosti z řízení o žádosti o povolení kácení) nejsou pro rozhodnutí věci podstatné.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

11. Žalobce podal žádost k povinnému subjektu dne 17. 7. 2023. Povinný subjekt jeho žádost nejprve odmítl rozhodnutím ze dne 31. 7. 2023, č. j. KAM-4757/2023/KOK/KCi, s odkazem na § 15 odst. 1 a § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona s odůvodněním, že by poskytnutím informace byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského.
12. Proti odmítnutí žádosti o informace podal žalobce odvolání. Žalovaný dne 6. 9. 2023 rozhodnutí, č. j. 109204/2023/KUSK, povinného subjektu zrušil a věc mu vrátil zpět. V odůvodnění uvedl zejm., že je nutné v každém individuálním případě zvážit, zda je odmítnutí poskytnutí informace odůvodněné, což povinný subjekt neučinil.
13. Povinný subjekt prvostupňovým rozhodnutím znovu žádost odmítl s poukazem na § 15 odst. 1 a § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona. Povinný subjekt uvedl, že dendrologický posudek byl jedním z podkladů, nikoli jediným podkladem pro správní rozhodnutí ve věci, navíc nebyl hrazen z veřejných prostředků, nýbrž ze soukromých prostředků žadatele o kácení, jenž je zároveň vlastníkem práv duševního vlastnictví k posudku a nedal doposud souhlas s jeho poskytnutím. Dále uvedl, že v rámci správního řízení bylo podkladem pro rozhodnutí především místní šetření a správní uvážení úředníka disponujícího požadovanou zvláštní odbornou způsobilostí nezbytnou k pořízení daného správního rozhodnutí, což je patrné i ze skutečnosti, že se s požadovanou dendrologickou studií neztotožnil beze zbytku. Nakonec povinný subjekt konstatoval, že posoudil obsahovou a formální stránku požadované informace. Jejím předmětem je mimo jiné fotografické zobrazení lokality jakož i jednotlivých stromů, jenž měly být předmětem dendrologického posudku, přičemž autor dendrologického posudku je publikující dendrolog, zoolog a herpetolog (současně i fotograf), jenž ve svých publikacích zveřejňuje zároveň obrazovou dokumentaci a zveřejnění fotografií může způsobit (nikoli nezbytně způsobuje) újmu jeho autorským právům. Povinný subjekt tedy dospěl k závěru, že v daném případě je třeba v první řadě šetřit práva autora posudku.
14. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání. K tvrzení povinného subjektu, že požadovaný posudek byl jen jedním z podkladů, uvedl, že v rozhodnutí o kácení je citován právě dendrologický posudek, z čehož usuzuje, že byl podkladem důležitým. Ke skutečnosti, že podkladem pro vydání rozhodnutí bylo též místní šetření, žalobce uvádí, že

tuto skutečnost nepovažuje za relevantní pro rozhodnutí o poskytnutí informací. Pokud jde o obavu správního orgánu ze zásahu do práv autora posudku, žalobce nesouhlasil s tím, že by poskytnutí posudku práva jeho autora jakkoliv poškodilo.

15. O žalobcově odvolání rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím tak, že jej zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Žalovaný zrekapituloval, že dendrologický posudek je předmětem ochrany autorského práva. Pokud povinný subjekt není oprávněn k výkonu autorského práva, nemůže informaci poskytnout. Podle žalovaného se povinný subjekt vypořádal se všemi aspekty, které jsou nutné ke správnému posouzení individuálních zájmů žadatele. Jde zejména o argument, že dendrologický posudek nebyl hrazen z veřejných prostředků a vlastník práv duševního vlastnictví k posudku nedal souhlas s jeho poskytnutím.

Posouzení věci soudem

Nehrazení z veřejných prostředků

16. Podle § 11 odst. 2 písm. a) informačního zákona platí, že „[p]ovinný subjekt *informaci neposkytne, pokud: jde o informaci vzniklou bez použití veřejných prostředků, která byla předána osobou, již takovouto povinnost zákon neukládá, pokud nesdělila, že s poskytnutím informace souhlasí [...]*“.
17. Soud sice dává žalobci za pravdu v tom, že v do jisté míry zmateném odůvodnění rozhodnutí správních orgánů není tento důvod odmítnutí poskytnutí informace uveden jednoznačně a výslovně. Z kontextu obou rozhodnutí, které argumentačně tvoří jeden celek, je však patrné, že i o něj správní orgány odmítnutí žádosti opřely. Soud se proto bude zabývat naplněním podmínek pro jeho aplikaci.
18. Aby byla daná výluka z povinnosti poskytnout informace podle § 11 odst. 2 písm. a) informačního zákona, musí dojít ke kumulativnímu naplnění tří podmínek: informace vznikla bez použití veřejných prostředků, byla předána osobou, již takovou povinnost zákon (nebo i rozhodnutí vydané na základě zákona, srov. Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 489–616) neukládá a tato osoba neudělila souhlas s poskytnutím informace.
19. Pokud jde o první dvě podmínky, tedy hrazení bez použití veřejných prostředků a předání osobou, které tuto povinnost zákon neukládá, soud má za to, že skutečně naplněny byly. Samotný dendrologický posudek vznikl bez vynaložení veřejných prostředků a zároveň osoba, která jej předala (tedy společnost Apcor s.r.o.) neměla zákonnou ani správním orgánem uloženou povinnost toto činit.
20. Nicméně, pokud jde o podmínku neudělení souhlasu s poskytnutím informace, má soud za to, že tato naplněna nebyla. Souhlas s poskytnutím informace nemusí být povinnému subjektu dán výslovně, postačí toliko souhlas konkludentní. K tomuto závěru dospěl též Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 24. 8. 2020, č. j. 8 A 95/2017-135, č. 4228/2021 Sb. NSS, dle kterého v případě výlučky z poskytování informací podle § 11 odst. 2 písm. a) informačního zákona, platí, že dotčená osoba dala konkludentně souhlas s poskytnutím informace ve smyslu tohoto ustanovení, pokud si v době předání této informace povinnému subjektu byla nebo musela být vědoma toho, že se tato informace stane podkladem pro rozhodnutí (v širším slova smyslu) povinného subjektu učiněné při plnění jeho veřejných úkolů, a to bez ohledu na případný rozporný projev vůle. Žadatelka o vydání povolení ke kácení dřevin si musela být při poskytnutí dendrologického posudku správnímu orgánu

dobře vědoma toho, že se pravděpodobně stane podkladem pro vydání rozhodnutí. Tím tedy vyjádřila svůj konkludentní souhlas s jeho poskytnutím.

21. Argument uváděný žalovaným, tedy že informace nebyla poskytnuta z důvodu, že v rámci řízení o povolení kácení mělo být hlavním podkladem místní šetření a uvážení rozhodujícího úředníka, přičemž se úřad s posudkem neztotožnil beze zbytku, není přiléhavý. Důvod pro odmítnutí poskytnutí informace uváděný správními orgány není vázán na skutečnost, zda byla daná informace hlavním podkladem pro rozhodnutí vydané ve správním řízení, či nikoli, podstatné je, že z něho správním orgán vycházel, což plyne z jeho rozhodnutí
22. Soud tedy dospěl k závěru, že důvod pro neposkytnutí informace podle § 11 odst. 2 písm. a) informačního zákona není v daném případě naplněn.

Zásah do autorských práv

23. Podle § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona platí, že „[p]ovinný subjekt informaci neposkytne, pokud: by tím byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským (dále jen „právo autorské“) [...]“.
24. V rámci posouzení tohoto důvodu pro neposkytnutí informace z důvodu ochrany autorských práv se soud musel nejprve zabývat tím, zda vůbec může být dotčena dendrologická studie autorským dílem ve smyslu § 2 odst. 1 a 2 zák. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským. V případě, že by tomu tak nebylo, nedošlo by k naplnění hypotézy § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona a danou výjimku by nebylo možno vůbec aplikovat. Pokud jde o znalecké posudky, judikatura dospěla k závěru, že autorským dílem nejsou, neboť znalecký posudek není jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2017, č. j. 6 A 246/2013-59, č. 3583/2017 Sb. NSS).
25. Pokud jde o znak tvůrčí činnosti, doktrína (srov. zejména Telec, I.; Tůma, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 17 a násl.) dovozuje, že „[j]iž z etymologického výkladu výrazu tvůrčí činnost, použitého autorským zákonem, vyplývá, že povahově nejde o kopírování, opakování, mechanickou rutinu ani o netvůrčí seskupení již vytvořených děl cizích. Z tohoto důvodu nevzniká zvláštní autorské právo osobě, která díla spojí pro účely jejich společného užívání, a to na rozdíl od uspořadatele díla souborného. Tvůrčí činností ve smyslu autorského zákona nebývají ani běžné redaktorské práce apod., leč vedou-li ke vzniku díla souborného (§ 2 odst. 5), např. sborníku nebo časopisu jako tvůrčích celků, nebo díla jiného. Rozlišujeme pak lidskou duševní činnost ‚tvůrčí‘ vedle duševní činnosti ‚ostatní‘ - mechanické apod. V tvůrčí činnosti ovšem mohou být, stejně jako i v jejím výsledku, obsaženy i prvky netvůrčí, rutinně mechanické, administrativní aj., často strojové. Tyto prvky netvůrčí povahy nijak nevylučují konkrétní činnost ze třídy tvůrčí činnosti ve smyslu autorského zákona, nejsou-li prvky jedinými, neboť pak by se o tvůrčí činnost v tomto smyslu vůbec nejednalo. [...] Shora uvedenou tvůrčí činnost, všechny její druhy, jako pojem autorskoprávní, lze charakterizovat jako činnost spočívající ve ‚vytvoření‘ nehmotného artefaktu s tím, že dosažení tohoto cíleného i necíleného výsledku závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvar (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. (Srov. § 643 odst. 1 věta první [občanského zákoníku z roku 1964].) Zvláštními osobními vlastnostmi autora díla je zejména schopnost tvořit, což je schopnost jeho ducha, a to in concreto tvořit literárně, jinak umělecky nebo vědecky. S touto schopností bývá spojeno nadání (talent) a jiné prvky patřící mezi osobní vlastnosti, které si lidský duch přináší do běžného života a které rovněž nabývá například životní

praxí, vzděláním, životní zkušeností apod. K výkonu tvůrčí činnosti je ovšem zapotřebí i bohatost imaginace, inspirace a často i intuice, tvůrčí prostředí, tvůrčí klid nebo naopak tvůrčí vzruch apod., někdy i potřeba tvůrčí svobody a jiné prvky, jevy nebo vlivy. Právě z povahy zvláštních osobních vlastností, řečeno slovy občanského zákoníku [z roku 1964], vyplývá, že duševní plod tvorby, k níž byly tyto zvláštní osobní vlastnosti člověka využity, je povahově (a pojmově) neoddělitelným tvůrčím projevem individualizovaného lidského ducha, formujícího samu osobnost. Proto můžeme říci, že dílo je v našem smyslu přímo emanací osobnosti tvůrce (Knap, Kunz, 1981). [...] Zmíněná tvůrčí činnost, neboli tvorba díla, nespočívá ve vynalezení, kdy stejného výsledku (řešení) lze dosáhnout různými individuálními postupy, ani nespočívá v objevení toho, co již objektivně existovalo, ale nebylo známo. Proto nelze tvůrčí činnost ve smyslu autorského zákona charakterizovat jako činnost technickou apod. Nelze ani hovořit o „dílech technických“ apod. (leč v jiném smyslu než autorskoprávním). Mnohé výsledky technické činnosti, zejména technická řešení, jsou pak podrobeny zvláštní absolutní ochraně jednotlivými právy průmyslovými, a to systémově i legislativně zcela mimo ustanovení autorského zákona. (Lze si ovšem představit souběh ochrany průmyslověprávní a autorskoprávní, zvláště u děl vědeckých a u některých děl uměleckých, který také bývá v praxi poměrně častý.)“. Městský soud ve výše citovaném rozsudku v této souvislosti vyzdvihuje doktrinální závěr, že tvůrčí činnost lze spatřovat v takovém „vytvoření“ nehmotného artefaktu, jehož dosažení závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvor (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. Znalecká činnost ve smyslu – nyní účinného – zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen „zákon o znalcích“), ovšem naopak předpokládá, že znalec při řešení znaleckého zadání užívá nikoliv postupů v tomto smyslu tvůrčích, ale postupů, jež se opírají o v daném oboru obecně známé, verifikovatelné metody, jejichž užití je výrazem odbornosti znalce, nikoliv jeho osobní tvůrčí jedinečnosti. Jde tedy svou povahou o činnost ve smyslu autorském mechanickou, rutinní, netvůrčí, jakkoliv o činnost mnohdy složitou a vyžadující významný a nepochybný intelektový vnos.

26. Pokud jde o druhý vzpomínaný znak autorského díla, tedy jedinečnost díla jako výsledku tvůrčí činnosti, tu je třeba vnímat jako kvantitativní kritérium „objemu“ vynaložené tvůrčí individuality (oproti kritériu kvalitativnímu spočívajícímu ve zmíněné literární, jiné umělecké nebo vědecké tvůrčí činnosti). Objem vynaložené tvůrčí individuality tu musí směřovat k vytvoření díla, jež statisticky pravděpodobně nebude totožné s dílem jiného tvůrce. I tento pojmový znak je dle názoru Městského soudu v případě znaleckého posudku vyloučen. Jak již bylo uvedeno, u znaleckých posudků se naopak právem v rovině abstraktní předpokládá, že zcela nezávisle na osobě znalce budou jejich znalecké závěry o totožných skutkových okolnostech shodné.

27. V projednávaném případě má soud o povaze celé dendrologické studie (kterou, jako je v tomto typu sporů obvyklé, nemá k dispozici) jakožto autorského díla pochybnosti, neboť se v části, ve které popisuje aktuální stav dřevin (včetně zdravotního stavu) blíží svou exaktní vědeckou povahou znaleckému posudku. Je však možné, že obsahuje též část navrhuující řešení do budoucna (novou výsadbu a estetické zásahy), v tomto rozsahu by bezpochyby o jedinečný výsledek tvůrčí činnosti a autorské dílo šlo. Pokud jde o fotografie, které mají být v posudku též obsaženy, ty jsou za autorská díla označena výslovně v § 2 odst. 1 a 2 autorského zákona. Lze tedy učinit dílčí závěr, že minimálně zčásti dendrologický posudek autorským dílem bezesporu je.
28. Soud se tedy dále musel zabývat tím, zda správní orgány postupovaly správně, jestliže na základě § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona odmítly informaci poskytnout.
29. Právo na informace má ústavní základ vyjádřený v čl. 17 odst. 1 a 5 Listiny. Čl. 17 odst. 1 Listiny stanoví: *„Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.“* Čl. 17 odst. 5 Listiny pak stanoví: *„Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.“* Jedná se tedy o základní právo žalobce.
30. Obecně platí, že základní práva mohou být omezena trojím způsobem. Listinou samotnou, zákonem za splnění podmínek v Listině, nebo v případě kolize s jiným základním právem. V daném případě čl. 17 odst. 4 předvídá takové omezení, neboť stanoví: *„Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“* Takovým zákonným omezením je právě i § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona, který je výrazem kolize práva na informace ve smyslu čl. 17 odst. 1 a 5 Listiny a práva na ochranu výsledků tvůrčí duševní činnosti podle čl. 34 odst. 1 Listiny. Jak konstatoval Ústavní soud, při střetu práva na informace a jejich šíření s jiným právem, je vždy nutné s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážit, zda jednomu právu nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým (nález sp. zn. Pl. ÚS 2/10 ze dne 30. 3. 2010, bod 34 odůvodnění). K obdobným závěrům dospěl též Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 23. 2. 2007, č. j. 10 Ca 144/2005-37, č. 1270/2007 Sb. NSS: *„Případný střet práva na informace s jiným základním lidským právem, např. na ochranu osobnosti a soukromého života, tedy základních práv stojících na stejné úrovni, je nutno vzhledem ke konkrétnímu případu posoudit, kterému z těchto práv v dané konkrétní věci má být dána přednost.“*
31. Ústavní soud se pak zabýval konkrétně střetem těchto dvou ústavně zaručených práv, tedy práva na informace a práva na ochranu výsledků tvůrčí duševní činnosti, v nálezu sp. zn. IV. ÚS 3208/16 ze dne 21. 3. 2017 (N 47/84 SbNU 549), kde konstatoval že *„na jedné straně je třeba garantovat široký přístup k informacím týkajícím se výkonu působnosti povinných subjektů, aby nebyl ohrožen smysl a účel právní úpravy svobodného přístupu k informacím, současně je však třeba reagovat i na případy nepřiměřených požadavků či dokonce zneužití zákona k získání neoprávněné výhody, v krajním případě k nepřijatelnému zásahu do práv jiných osob.“* Dále v citovaném rozhodnutí Ústavní soud uvádí: *„[o]rgány veřejné moci musí k žádostem o informace tohoto druhu přistupovat individuálně a vycházet z pravidla, že je třeba poskytnout zásadně veškeré požadované informace, ledaže jde o výjimku z pravidla a jsou dány závažné důvody pro ochranu autorského práva, které převáží nad právem na informace. Správní orgány a soudy jsou povinny zohlednit objektivní vlastnosti požadovaných informací i to, nakolik by jejich zpřístupnění znamenalo skutečné (materiální) porušení autorských práv. Současně musí*

zvážit i povahu práva na informace a míru jeho omezení v kontextu individuálních zájmů žadatele i obecného zájmu na kontrole činnosti orgánů veřejné moci.“

32. Pokud jde o nyní projednávaný případ, soud má za to, že správní orgány se s odmítnutím žádosti žalobce o informace nevypořádaly dostatečně, protože řádně nevážily vzájemně kolidující právo na informace s právem na ochranu výsledků tvůrčí duševní činnosti.
33. Při posuzování kolize dvou proti sobě stojících základních práv se zpravidla užívá tříkrokového testu proporcionality. V prvním kroku, testu vhodnosti, je zkoumáno, zda omezení základního práva umožňuje dosáhnout sledovaný cíl. V druhém kroku, testu potřebnosti, se posuzuje, zda není možné stejného cíle dosáhnout jiným prostředkem, který by se základním právem nekolidoval. V posledním kroku, testu přiměřenosti (proportionality) v užším slova smyslu, se porovnává závažnost v kolizi stojících základních práv.
34. Pokud jde o první dva kroky testu – kritérium vhodnosti a kritérium potřebnosti – soud považuje oba za naplněné. Právu žalobce na informace může být bezesporu učiněno zadost omezením práv autora posudku na ochranu výsledků tvůrčí duševní činnosti. Stejně tak, není v daném případě alternativní možnost, která by dostala právu žalobce na poskytnutí informací a zároveň by nezasáhla do práv autora posudku. Tento, druhý závěr, je dán již tím, že žádaný dendrologický posudek je právě onou informací, a jiný způsob poskytnutí informace zde nepřípadá v úvahu.
35. Pokud jde o vážení proti sobě stojících základních práv ve třetím kroku testu proporcionality (přiměřenosti v užším smyslu), soud vzal do úvahy též zájem žalobce na poskytnutí požadovaných informací. Obecně sice platí, že žadatelé nejsou povinni žádosti v režimu informačního zákona odůvodňovat a povinné subjekty nejsou oprávněny zkoumat důvody žádostí (srov. k tomu např. rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2018, č. j. 4 As 330/2018-57). V jiném NSS uvedl, že *„motivace pro získání informace není z hlediska zákona o svobodném přístupu k informacím podstatná“* (viz rozsudek ze dne 29. 5. 2008, č. j. 8 As 57/2006-67). V daném případě však bude zájem žalobce a jeho motivace k získání požadovaných informací relevantní právě jako součást třetího kroku testu proporcionality – tedy poměrování intenzity zásahu do obou práv v kolizi.
36. Soud má v první řadě za to, že žádost žalobce nelze považovat za samoučelnou. Žalobce v odvolání ze dne 9. 8. 2023 namítl, že občan má právo být seznámen s důvody, které vedly k rozhodnutí o povolení pokácení několika desítek stromů rostoucích ve volné krajině. Podle přesvědčení soudu mají občané obecně beze sporu legitimní zájem na tom, aby byli informováni o důvodech kácení stromů. Stromy jsou, jak známo, velmi důležité pro biodiverzitu a fungování ekosystémů. Mimo jiné filtrují vzduch, zvlhčují ovzduší, tvoří kyslík apod. Neméně významná je také jejich estetická a rekreační funkce. Není tak sporu na tom, že stav stromů a jejich kácení může minimálně nepřímo dopadat na každého člověka, zvláště pokud se jedná o stromy ve volné krajině. Také samotné právo na životní prostředí je ústavně chráněným právem podle čl. 35 odst. 1 Listiny a stát má povinnost dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství (čl. 7 Ústavy). Pokud tedy dochází k rozhodování orgánů veřejné moci v oblastech, které se mohou dotknout práva na příznivé životní prostředí nebo ochrany přírodního bohatství, je dán o to silnější veřejný zájem na kontrole takového rozhodování. Navíc je třeba zdůraznit, že ochrana přírody a krajiny je obecně veřejným zájem podle § 58 odst. 1 věta první zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

37. Svou relevanci v tomto kroku testu má také význam samotného dendrologického posudku pro rozhodnutí o povolení kácení. Jak již soud uvedl výše, má za to, že dendrologický posudek byl významným podkladem pro vydání rozhodnutí, kterým bylo povoleno kácení dřevin. Správní orgán z něj vycházel a ač jej konfrontoval s místním šetřením, zůstal důležitým podkladem pro jeho rozhodnutí.
38. Pokud jde tedy o výsledek třetího kroku testu proporcionality (přiměřenosti v užším smyslu), soud konstatuje, že v daném případě převáží právo žalobce na informace nad právem autora dendrologického posudku na ochranu výsledků tvůrčí duševní činnosti.
39. Jak zdůraznil Ústavní soud ve výše citovaném nálezu sp. zn. IV. ÚS 3208/16, poskytnutí dendrologického posudku bude rovněž v souladu s § 34 písm. a) autorského zákona. Ten stanoví, že *„[d]o práva autorského nezasahuje ten, kdo užije v odůvodněné míře dílo na základě zákona pro účely veřejné bezpečnosti, pro soudní nebo správní řízení nebo k jinému úřednímu účelu nebo pro parlamentní jednání a pořízení zápisu o něm.“* K tomuto závěru dospívá též odborná literatura, když uvádí, že *„[u]žití díla v rámci jiného úředního účelu by se mohlo vztahovat i na poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím“* (Chaloupková, H., Holý, P. *Autorský zákon. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 104–107). Ústavní soud však dodává, že informaci lze poskytnout výhradně v odůvodněném rozsahu.
40. Žalobce požádal o vydání informačního příkazu, kterým by soud nařídil poskytnutí celé dendrologické studie. Ačkoliv je zřejmé, že minimálně ohledně části studie by zde pro vydání informačního příkazu důvod byl, napadené rozhodnutí (ani obsah správního spisu) neposkytuje dostatečný podklad pro konkretizaci takové části, resp. pro závěr, že je na místě poskytnutí celé studie. Žádost o poskytnutí informací bude jistě důvodná v rozsahu, ve kterém studie popisuje (dříve) aktuální stav dřevin a jejich zdravotní stav, neboť v tomto rozsahu není autorským dílem a i pokud by byla, zájem na poskytování informací by zásah do práv autora převážil. Stejně tak poskytnutí fotografií, byť jde o autorské dílo, bude proporcionální, půjde-li o fotografie dokumentující stav hodnocených stromů. Jiná situace by však mohla nastat u ilustračních fotografií, které se nijak netýkají posuzovaných stromů, popř. u dalších částí studie, např. obsahuje-li záměry nové výsadby mající povahu samostatné tvůrčí činnosti (krajinařská studie apod.). K těmto případným prvkům je potřeba provést samostatný test proporcionality. Žalovaný však neuvedl popis obsahu studie a test proporcionality k jejím jednotlivým svébytným prvkům majícím povahu autorského díla zvláště neprovedl. Napadené rozhodnutí je pro tento nedostatek důvodů nepřezkoumatelné, a proto soud nemohl vydat informační příkaz (rozsudky NSS ze dne 31. 7. 2006, č. j. A 2/2003-73, č. 1469/2008 Sb. NSS, či ze dne 2. 5. 2021, č. j. 1 As 42/2012-31).

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

41. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, soud jej zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a vrátil věc k dalšímu řízení žalovanému (§ 78 odst. 4 s. ř. s.).
42. Úkolem správních orgánů bude v souladu se závazným právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) znovu řádně posoudit žalobcovu žádost o informace, přičemž případné rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí informace (v úvahu připadá pouze částečné, neboť minimálně část studie bezpochyby poskytnuta být musí) musí být zevrubně odůvodněno přezkoumatelným způsobem. Zejména musí dojít k posouzení povahy fotografií a dalších částí posudku a zhodnocení jejich relevance pro posudek jako takový a pro řízení o povolení kácení dřevin

a zároveň intenzity zásahu do autorských práv autora posudku, ke kterému by došlo při jejich poskytnutí.

43. Žalobce měl s žalobou plný úspěch, a náleží mu proto náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Soud sice nevyhověl návrhu žalobce na vydání informačního příkazu, nicméně tato skutečnost byla způsobena nepřezkoumatelností rozhodnutí žalované, a proto jí nelze přičítat k tíži žalobce. Soud tedy přiznal žalobci náhradu nákladů řízení účelně vynaložených na uplatnění práv u soudu. Ty spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč a nákladech souvisejících se zastoupením žalobce advokátem. Tyto náklady jsou tvořeny odměnou za zastupování za tři úkony právní služby (za převzetí a přípravu zastoupení, sepis žaloby a sepis repliky k vyjádření žalovaného), u nichž sazba odměny činí dle advokátního tarifu 3 100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], tj. 9 300 Kč. Náklady zastoupení dále tvoří náhrada hotových výdajů za tři úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 3 a 4 advokátního tarifu), tj. 900 Kč, celkem tedy 10 200 Kč, vše zvýšeno o částku 2 142 Kč odpovídající náhradě za 21 % DPH z předchozích částek, neboť zástupce žalobce je plátcem této daně. Celková výše nákladů, které žalobci v tomto soudním řízení vznikly, činí 15 342 Kč (3 000 Kč + 12 342 Kč). Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci celkem částku 15 342 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám zástupce žalobce JUDr. Petra Novotného (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. dubna 2024

Lenka Bursíková, v. r.
předsedkyně senátu